

Õiguskantsler

Monika Rogenbaum
Valga Vallavalitsus
valga@valga.ee

Teie nr

Meie 22.11.2021 nr 7-5/212085/2108026

Valimisliidu nimel esitatud reklaampinna taotluse lahendamine

Lugupeetud vallavanem

Õiguskantsleri poole pöördus []. Ta oli 30. septembril 2021 valimisliidu nimel esitanud vallavalitsusele taotluse Valga bussipeatustes reklaampinna kasutamiseks teatud kuupäevadel ajavahemikus 2021-2026. Samas küsimuses pöördus avaldaja vallavalitsuse poole ka 14. oktoobril 2021.

27.10.2021 vastas vallavalitsuse ametnik avaldajale, et tal ei ole õigust valimisliidu nimel taotlusi esitada. Vastuses on viidatud [kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse](#) (KOVVS) § 31¹ lõikele 1 (valimisliidu mõiste) ja lõikele 3 (valimisliit esitatakse valla või linna valimiskomisjonile registreerimiseks varemalt 60. ja hiljemalt 45. päeval enne valimispäeva).

Leian, et vallavalitsus on õigust väärtalt tõlgendanud ja kohaldanud. Palun vallavalitsusel selles asjas menetlus uuendada ([õiguskantsleri seaduse](#) § 35¹ lõige 2).

Vallavalitsuse ametniku vastuses avaldajale on öeldud: „Võisite 28.09.2021 sõlmida küll mingi lepingu (Teie kirjast ei selgu, mis lepingut silmas peate), kuid arvestades eeltoodut [s.t viidatud KOVVS-i sätteid], ei ole Te saanud 2025. aasta valimisteks moodustada valimisliitu. Kuna 2025. aasta valimisteks valimisliidu moodustamise tähtaeg ei ole saabunud ning puudub seaduslik alus valimiskomisjonile valimisliidu moodustamiseks dokumentide esitamiseks, siis ei ole võimalik ka käesoleval ajal 2025. aasta valimisteks valimisliitu moodustada. Arvestades eeltoodut ei ole Teil õigust valimisliidu nimel taotlusi esitada.“

[Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) § 48 kohaselt on igaühel õigus koonduda mittetulundusühingutesse ja -liitudesse. Ühinemisõigus tähendab õigust koonduda asjakohasel õiguslikul alusel nii juriidilise isiku kui ka mittejuriidilise isiku staatusega ühingutesse (RKPJKo 10.05.1996, [3-4-1-1-96](#)).

Valimisliit on hääleõiguslike Eesti kodanike ja Euroopa Liidu kodanike kirjaliku lepingu alusel moodustatud seltsing, mille eesmärk on oma liikmete ja toetajaskonna poliitiliste huvide väljendamine kohaliku omavalitsuse tasandil (KOVVS § 31¹ lõige 1).

Valimisliit juhindub oma tegevuses põhiliselt kolmest seadusest: [võlaõigusseadusest](#) (VÕS §-d 580-609 sätestavad valimisliidu kui seltsingu tegevuse alused), KOVVS-ist (reguleerib osalemist

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

volikogu valimistel – vt § 31¹ jm) ja [erakonnaseadusest](#) (reguleerib valimisliidu tegevuse rahastamist – vt § 5¹ jm).

Valimisliidu eesmärk on laiem kui valimistel osalemine (vt KOVVS § 31¹ lõige 1). Seltsinguna moodustatakse valimisliit kirjaliku seltsingulepingu alusel (seltsingulepingu üldise regulatsiooni kohta vt VÕS §-d 580-609), valimisliidu registreerimine valla või linna valimiskomisjonis (mida tuleb iga kord teha varemalt 60 ja hiljemalt 45 päeva enne volikogu valimist) on aga valimisliidu valla- või linnavolikogu valimisel osalemise eeltingimus. Pärast valimistulemuste väljakuulutamist ei lõpe valimisliit automaatselt, vaid VÕS-is sätestatud alustel.

Selle üle, kas valimisliit on moodustatud ja kellel on õigus teda esindada, ei saa vallavalitsus otsustada KOVVS-i sätete alusel. KOVVS-i sätted ei reguleeri valimisliitude moodustamist. KOVVS ega ükski muu seadus ei piira valimisliidu moodustamise aega ega keela valimisliidul oma liikmete ja toetajaskonna poliitiliste huvide väljendamiseks tegutseda valla ja linna tasandil ka valimistevahelisel perioodil.

Haldusmenetluses kehtib uurimispõhimõte ([haldusmenetluse seaduse](#) § 6), mille kohaselt on haldusorgan kohustatud välja selgitama menetletavas asjas olulise tähendusega asjaolud ja vajadusel korral koguma selleks tõendeid omal algatusel. Seega tuleb vallavalitsusel välja selgitada kirjaliku lepingu olemasolu ja selle sisu, sh seltsingu esindamise õigus.

Vallavalitsusel tuleb taotlus lahendada haldusmenetluse seaduse nõuete kohaselt (munitsipaalvara kasutusse andmise mitmeastmelise menetluse kohta vt ka RKHKm 20.04.2006, [3-3-1-31-06](#), punkt 8; RKEKm 20.12.2001, [3-3-1-8-01](#)). Palun teavitage õiguskantslerit hiljemalt 3. detsembril 2021, mida on selle ettepaneku järgimiseks tehtud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise